

Physician Assistant en Verpleegkundig Specialist

Overeenkomsten en verschillen

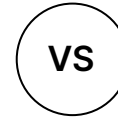
Er zijn vaak vragen over het aannemen en/of opleiden van een physician assistant (PA) of verpleegkundig specialist (VS). Welke professional is het best passend in een specifieke situatie? Dit document beschrijft zowel de verschillen als de overeenkomsten tussen deze beroepen en wil daarmee bijdragen aan de positionering van de PA en de VS.

Dit document is bedoeld als handreiking om het gesprek te voeren over de keuze voor en de inzet van een PA en VS. Elke situatie is uniek, de beschrijvingen hieronder zijn dan ook niet zwart-wit, maar geven de mogelijkheden aan voor de brede inzetbaarheid van zowel de VS als de PA. Het is goed mogelijk dat PA's en VS'en hetzelfde werk doen, maar wel een andere masteropleiding hebben gevolgd. In andere situaties zijn de verschillen juist wel groter.

Uit de praktijk blijkt dat PA's en VS'en vaak hun eigen takenpakket invullen, in overleg met en naar behoefte van de instelling waarin zij werkzaam zijn. Daarnaast dragen zij bij aan 'De juiste zorg op de juiste plek' en bieden zij continuïteit van zorg op de afdeling. Dit overzicht geeft duidelijkheid over de vaardigheden en bevoegdheden van de PA en de VS.

PHYSICIAN ASSISTANT

VERPLEEGKUNDIG SPECIALIST

← OVEREENKOMSTEN →

Wat zijn zorgmasters?

- Is medisch-generalistisch opgeleid.
- Beschikt over brede medische kennis en vaardigheden.
- Heeft vooral medische taken.
- Verdiept zich binnen één geneeskundig specialisme.

De PA en VS zijn zogenoemde 'zorgmasters'. Na een bacheloropleiding in de gezondheidszorg en minimaal twee jaar werkervaring, hebben zij een masteropleiding afgerond. Voor de VS bestaat ook een driejarige GGZ-opleiding.

De PA en VS diagnosticeren en behandelen patiënten als zelfstandig bevoegd (regie)-behandelaar of medebehandelaar. Ze zijn geregistreerd in het BIG-register en zijn gehouden aan wet- en regelgeving.

De PA en VS worden breed gewaardeerd. De kracht van deze zorgprofessionals is onder meer hun bijdrage aan veilige zorg, hoge kwaliteit, continuïteit van zorg en lagere kosten. Zij dragen ook bij aan nieuwe zorgconcepten zoals 'De juiste zorg op de juiste plek' en Anderhalvelijnszorg.

Uit onderzoeken in binnen- en buitenland komen deze en andere voordelen en de meerwaarde van de PA en VS steevast naar voren.

- Integreert verpleegkundige kennis en vaardigheden met medische (en voor de VS GGZ tevens psychologische) kennis en vaardigheden.
- Biedt daarmee een geïntegreerd medisch en verpleegkundig behandelplan binnen het eigen expertisegebied.
- Bevordert eigen regie en zelfmanagement van zorgvragers binnen de patiënt journey.

Wat doen zorgmasters?

- Verleent medische zorg binnen een geneeskundig specialisme.
- Verricht vaak routinematige en niet-complexe handelingen. De geneeskundig specialist houdt hierdoor meer tijd over voor hoog-complexe zorgvragen.

De PA en VS nemen taken over van bijvoorbeeld de geneeskundig specialist of de huisarts. We noemen dit taakherschikking. Daarnaast voegen zorgmasters extra en andere zorg toe.

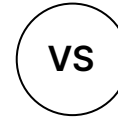
Bijvoorbeeld:

- de rol van regiebehandelaar vervullen;
- continuïteit bieden op de afdeling;
- begeleiding bij terugkeer naar huis;
- A(N)IOS vervangen en/of begeleiden;
- kwaliteitverbeterprojecten uitvoeren;
- bevorderen van een professionele werkomgeving;
- innovatieprojecten initiëren en uitvoeren;
- wetenschappelijk onderzoek doen;
- netwerkzorg bieden;
- de juiste zorg op de juiste plaats bieden.

- Integreert verpleegkundige en medische zorg binnen een bepaald expertisegebied of specialisme.
- Biedt meerwaarde door de combinatie van verpleegkundig en medisch handelen.

PHYSICIAN ASSISTANT

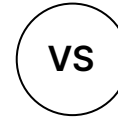
VERPLEEGKUNDIG SPECIALIST

← OVEREENKOMSTEN →

Opleiding		
<ul style="list-style-type: none"> • Heeft hbo-diploma in de gezondheidszorg, zoals fysiotherapie, verloskunde of verpleegkunde. • Heeft minimaal 2000 uur relevante werkervaring als hbo-professional in de directe patiëntenzorg. • Opleiding tot PA heet: Master Physician Assistant (MPA). • MPA-opleiding duurt tweeënhalf jaar. • MPA-opleiding wordt door vijf hogescholen in Nederland aangeboden. 	<p>PA en VS zijn ervaren zorgprofessionals die voordat zij starten met de masteropleiding al enkele jaren (minimaal twee jaar) werkzaam zijn in de gezondheidszorg.</p> <p>De zorgprofessional die de MPA- of MANP-opleiding wil volgen, moet solliciteren naar een opleidingsplaats. De opleiding is dual: studenten werken en leren tegelijkertijd. Beide beroepsgroepen worden op NLQF-niveau 7 opgeleid.</p> <p>Voor werkgevers is een subsidieregeling beschikbaar van de overheid om de opleiding tot PA of VS te financieren. Afgelopen jaren was er aanvullende subsidie beschikbaar voor huisartsen(organisaties) die een PA of VS willen opleiden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft bachelordegree in verpleegkunde. • Heeft minimaal twee jaar werkervaring. • Opleiding tot VS heet: Master Advanced Nursing Practice (MANP). • MANP-opleiding duurt twee jaar; de branche-specifieke VS-GGZ-opleiding duurt drie jaar. • Er is een opleidingsprofiel AGZ (Algemene gezondheidszorg) en GGZ (Geestelijke gezondheidszorg). • MANP-opleiding wordt door tien hogescholen in Nederland aangeboden.
Aantallen in Nederland		
<ul style="list-style-type: none"> • In Nederland zijn 2325 PA's werkzaam. • Vertegenwoordiging door de beroepsvereniging NAPA (Nederlandse Associatie Physician Assistants) <p>*Peildatum juli 2024</p>	<p>De aantallen PA's en VS'en werkzaam in de Nederlandse gezondheidszorg, groeien elk jaar en er is veel behoefte aan deze beroepen. Elke jaar starten ruim 800 studenten met de opleiding. Het aantal beschikbare opleidingsplaatsen blijkt onvoldoende voor de sterk gestegen vraag uit het veld, waardoor wachtlijsten zijn ontstaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In Nederland zijn 3914 VS AGZ werkzaam en 1751 VS GGZ* • Jaarlijks starten circa 550 studenten met de MANP-opleiding (twee- en driejarige variant). • Vertegenwoordiging door de beroepsvereniging V&VN VS (onderdeel van V&VN, beroepsvereniging voor Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland). <p>*Peildatum juli 2024</p>

PHYSICIAN ASSISTANT

VERPLEEGKUNDIG SPECIALIST

← OVEREENKOMSTEN →

Bevoegdheden & wettelijke kaders

- PA is een basisberoep in de wet BIG.

De PA en VS zijn zelfstandig bevoegd (regie) behandelaar en verantwoordelijk voor het eigen handelen. Zij werken niet onder supervisie. De PA en VS zijn opgenomen in de wet BIG (PA Wet BIG artikel 3; VS AGZ en VS GGZ Wet BIG artikel 14). Dit betekent dat zij een beschermde beroepstitel hebben en onder het tuchtrecht vallen, waardoor ze zelfstandig tuchtrechtelijk aansprakelijk zijn.

Voor de VS en PA bestaat binnen de verschillende zorgsectoren een zelfstandige registratiebevoegdheid om zorgtrajecten te openen en de door hen geboden zorg (activiteiten of prestaties) op eigen naam te registreren. Deze registratiebevoegdheden volgen de behandelbevoegdheden op grond van de Wet BIG (en AmvB's) voor onder meer de VS, PA en artsen.

- VS is een specialistische vervolgopleiding op het basisberoep van verpleegkundige.

Er zijn twee wettelijke specialismen:

- VS AGZ (Algemene gezondheidszorg: lichamelijke klachten en aandoeningen).
- VS GGZ (Geestelijke gezondheidszorg: psychische klachten en/of psychiatrische stoornissen).

Waar zijn PA en VS werkzaam?

- academische ziekenhuizen;
- algemene ziekenhuizen;
- wijkzorg;
- revalidatiecentra;
- gezondheidscentra;
- huisartsenpraktijken en huisartsenposten;
- ambulancediensten;
- verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg;
- verstandelijk gehandicaptenzorg;
- geestelijke gezondheidszorg;
- bedrijfsgezondheidszorg.